

Про пільги, які має учасник АТО

Учасники антитерористичної операції, після отримання посвідчення учасника бойових дій, можуть скористатися низкою пільг, які гарантує їм держава. Зважаючи на те, що триває постійна правова робота в напрямі розширення пільг бійцям, які продовжують захищати країну на сході, ми систематизували їх та виклали в форматі, зручному для користування.

ПІЛЬГА	ПРАВОВА ПІДСТАВА
Сфера охорони здоров'я	
безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів	п. 1 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів)	п. 2 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
безоплатне щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням, а також компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування	п. 3 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпітальями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи	п. 8 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів	п. 9 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація	п. 10 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
учасники АТО, які безпосередньо брали участь в антитерористичній операції у районах її проведення, забезпечуються технічними та іншими засобами реабілітації (протезно-ортопедичні вироби, засоби для пересування, допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому) незалежно від встановлення їм інвалідності на підставі рішень військово-лікарських комісій чи висновків лікарсько-консультативних комісій лікувально-профілактичних закладів	п. 2 Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення

Житлово-комунальна сфера	
75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством	п. 4 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленням балонним газом для побутових потреб у межах середніх норм споживання	п. 5 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
75-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення	п. 6 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
першочергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва, першочерговий ремонт жилих будинків і квартир цих осіб та забезпечення їх паливом	п. 14 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
одержання позики на будівництво, реконструкцію чи капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво чи придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок із погашенням її протягом 10 років, починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва	п. 15 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів з будівництва та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічне обслуговування, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків	п. 16 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

Громадський транспорт	
першочергове оформлення проїзду в добових залізничних касах	п. «Г» п. 3.3 Правил №1196 від 27.12.2006

безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрішньорайонних, внутрішньо- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання	п. 7 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою	п. 17 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

Трудова сфера	
виплата допомоги в разі тимчасової непрацездатності в розмірі 100% середньої зарплати незалежно від стажу роботи	п. 11 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
використання чергової щорічної відпустки у зручний час, а також одержання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 календарних днів на рік	п. 12 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

за працівниками, які були призвані під час мобілізації, на особливий період та які підлягають звільненню з військової служби у зв'язку з оголошенням демобілізації, але продовжують військову службу у зв'язку з прийняттям на військову службу за контрактом, але не більше ніж на строк укладеного контракту, зберігаються місце роботи, посада і компенсується із бюджету середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, у яких вони працювали на час призову

залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про альтернативну (невійськову) службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», — тягнуть за собою накладення штрафу на роботодавців від 850 грн. до 1700 грн.

Також 3 листопада 2015 року парламент підтримав законопроект щодо вилучення із Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» норми про обмеження пільги військовослужбовців не більше одного разу на рік на санаторно-курортне лікування та відпочинку у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на туристських базах Міністерства оборони України у випадку, якщо розмір середньо-

трудові гарантії зберігаються за працівниками, які під час проходження військової служби отримали поранення та перебувають на лікуванні в медичних закладах, а також потрапили у полон або визнані безвісно відсутніми, на строк до дня, наступного за днем їх взяття на військовий облік у районних (міських) військових комісаріатах після їх звільнення з військової служби у разі закінчення ними лікування в медичних закладах незалежно від строку лікування, повернення з полону, появи їх після визнання безвісно відсутніми або до дня оголошення судом їх померлими

переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці	п. 13 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», п. 5 ч. 2 ст. 42 КЗпП України
---	---

Пенсія, грошове забезпечення, податкові преференції	
час перебування на військовій службі зараховується до страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби. Час проходження строкової військової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу, а також час проходження військової служби в особливий період зараховуються до стажу роботи, що дає право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах, якщо на момент призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу в особливий період особа навчалася за фахом у професійно-технічному навчальному закладі, працювала за професією або займала посаду, що дає право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах	ст. 8 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»
пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соцдопомога, яку виплачують замість пенсії, підвищуються в розмірі 25% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність	ч. 4 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
щорічно до 5 травня виплата разової грошової допомоги у розмірі 875 грн.	ч. 5 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», Постанова уряду від 31 березня 2015 р. №147

військовослужбовці, особи начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, які брали участь у бойових діях, мають право на призначення дострокової пенсії за віком після досягнення чоловіками 55 років, жінками — 50 років та за наявності страхового стажу не менше 25 років для чоловіків і не менше 20 років — для жінок	абз. 6 п. 3 р. XV Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»
--	--

щомісячна виплата цільової грошової допомоги на прожиття у розмірі 40 грн.	ч. 2 ст. 1 Закону України «Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни»
--	---

учасникам бойових дій, у яких щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) не досягає 165 відсотків прожиткового мінімуму, виплачується щомісячна державна адресна допомога до пенсії у сумі, що не вистачає до зазначених розмірів

сума щорічної разової грошової допомоги, яку надають згідно із сумою щорічної разової грошової допомоги, що надається згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізосіб	п. «з» п. 165.1.1 Податкового кодексу України
--	---

пенсії учасників бойових дій звільняються від оподаткування податком на доходи фізичних осіб	ч. 2 п. 164.2.19 Податкового кодексу України
--	--

учасників бойових дій звільнено від сплати земельного податку	п. 281.1.4 Податкового кодексу України
---	--

військовослужбовцям з початку і до закінчення особливого періоду, а резервістам та військовозобов'язаним — з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності, в тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються	ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»
---	---

Інші пільги та гарантії	
позачергове користування усіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата в розмірі 20% від тарифів вартості основних та 50% — додаткових робіт). Абонплату за користування телефоном встановлюють у розмірі 50% від затверджених тарифів	п. 19 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту	п. 20 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
позачергове влаштування до закладів соцзахисту населення, а також на обслуговування службами соцзахисту населення вдома	п. 21 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
звільнення від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Відшкодування збитків від дорожно-транспортної пригоди, винуватцями якої є зазначені особи, проводить МТСБУ	п. 13.1 ст. 13 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»
звільнені від сплати судового збору позивачі — члени сімей загиблих — за подачу заяви про встановлення факту смерті загиблого або зниклого безвісти у районах військових дій чи антитерористичних операцій, а також позивачі за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з наданням статусу учасника бойових дій.	ст. 3 та ст. 5 Закону України «Про судовий збір»

місячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців перевищує 1710 грн.

На сьогодні деякі пільги мають декларативних характер, процедура їх реалізації значадто бююрократизована. Однак законодавець та уряд постійно працюють над тим, щоб полегшити бійцям можливість користуватися своїми правами, встановити відповідальність за ненадання уповноваженими особами тих чи інших пільг. Проте бійці, в свою чергу, повинні знати права і гарантії, якими наділяє їх держава, щоб мати змогу їх відстояти.

Наталя ТИТАРЕНКО,
юрист.